

Us heu demanat quants d'anys viuen les aus? I els migrants, d'on venen o on van? (II)

Per **Pere Garcias**

Falcó marí, *Falco eleonora*

Seguint amb l'anàlisi de les dades de longevitat i distància recorreguda per les aus que viuen o passen part de les seves vides a les nostres illes avui ens fixarem en quatre grups molt diferents com són els anàtids, ràl·lids, rapinyaires i gavines i similars.

La tria d'aquests grups ha estat una decisió purament pràctica ja que no tenim tanta informació d'aquestes espècies com la que tenim dels grups tractats en la primera entrega. Així, per fer una secció més coherent, hem analitzat les recuperacions, controls i distàncies sense tenir en compte un mínim ni de temps ni de distància per disposar de tota la informació al nostre abast.

La longevitat registrada per cada un d'aquests grups és diversa i mentre entre els anàtids la mitjana sols ser de 20 anys, per bé que els cignes i les oques poden arribar als 25 amb facilitat i els ràllids a 15, en els rapinyaires el rang és molt ample depenent de les espècies de què es tracta; per exemple els voltors negres poden tenir longevitats de 40 anys amb certa freqüència mentre les espècies més petites no solen superar els 20 anys. Les gavines, que formen part de l'ordre dels caradri-formes, solen ser relativament longeves, de fet encaixen en els paràmetres

d'altres espècies de limícoles i trobar individus amb més de 30 anys no és excepcional per bé que la mitjana és d'uns 24 anys.

Aquí us presentem una taula amb la longevitat i els recorreguts en quilòmetres de diverses espècies dels grups triats. Els quilòmetres recorreguts no necessàriament corresponen al mateix individu de la longevitat i sols s'empren els valors màxims per a cada espècie.

Com en la primera entrega, d'un cop d'ull ja es poden treure una sèrie de conclusions. La primera i més evident és que les espècies sedentàries reflecteixen desplaçaments de curt abast, gairebé totes per sota dels 100 Km. Així i tot podríem analitzar el comportament d'algunes d'elles.

El falcó pelegrí, en principi, és una espècie sedentària però presenta moviments dispersius dels joves que els poden dur a les altres illes i la dada del 164 Km es deu a un jove que s'anellà a

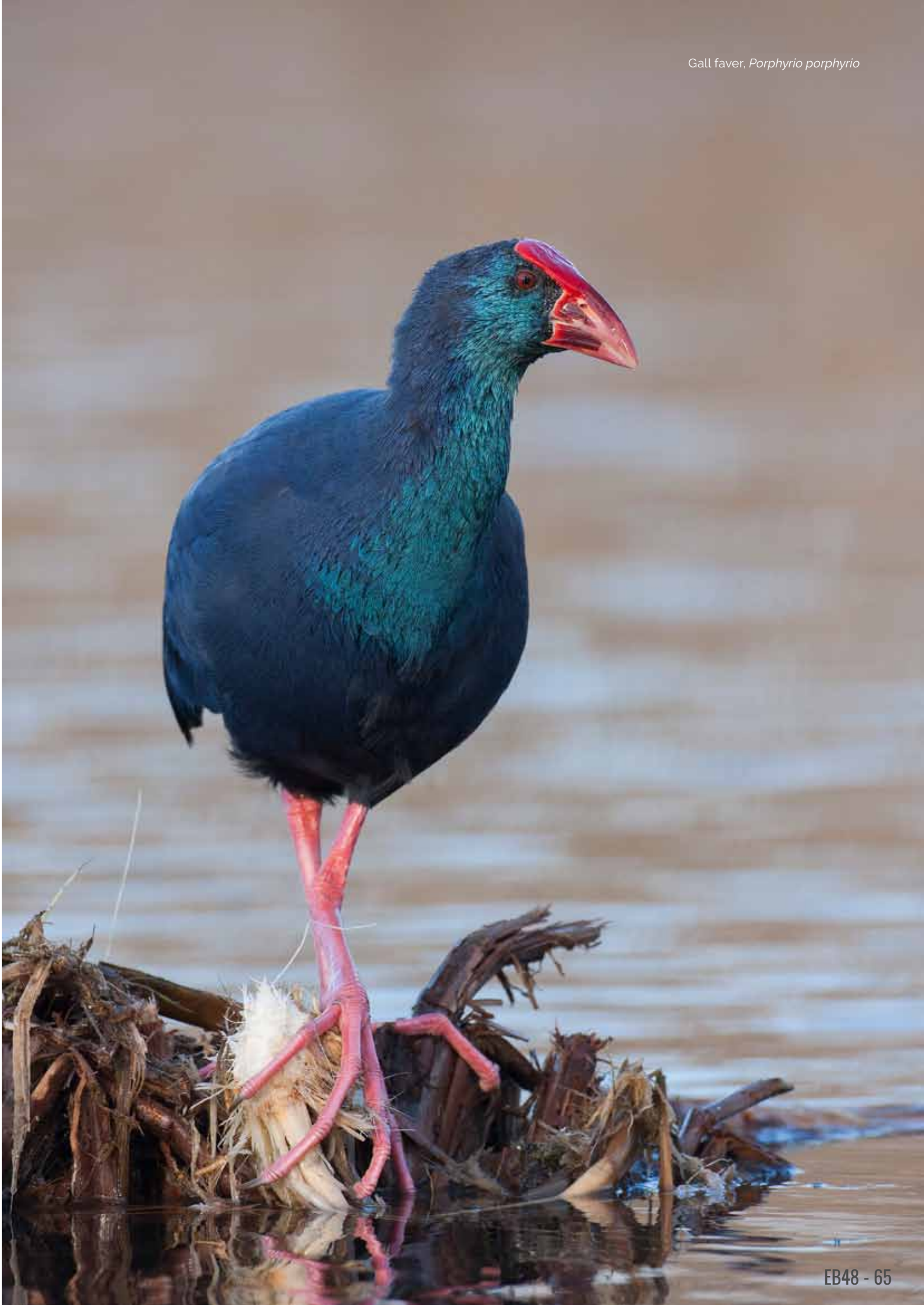
l'illa de l'Aire, Sant Lluís, Menorca i es recuperà a Felanitx, Mallorca.

El xoriguer, que sembla una espècie sedentària a les Balears i certament els individus que crien aquí ho són majoritàriament, presenta a la tardor i principis de l'hivern una entrada d'aus procedents del centre i nord d'Europa que passen en migració o queden a hivernar a les nostres terres. L'au més longeva fou un poll anellat a Santanyi i trobat mort, a penes a 5 Km d'on es va anellar, després de 6 anys i 9 mesos . Dels hivernants o migrants la dada de major recorregut correspon a un exemplar anellat a Suècia com a poll i recuperat al COFIB. L'origen més habitual dels xoriguers hivernants a Balears és Alemanya però també provenen de Bèlgica, Holanda i Suècia.

Del voltor, que ningú diria que fos especialment viatger, també hi ha registres entre Menorca i Mallorca a banda de les introduccions que es dugueren a terme amb aus peninsulars que,

Espècie	Temps transcorregut (dies)	Km recorreguts
<i>Gavina corsa (Ichthyæetus audouinii)</i>	16 anys i 11 mesos (6200)	3354
<i>Òliba (Tyto alba)</i>	16 anys i 2 mesos (5910)	50
<i>Mussol (Otus scops)</i>	15 anys i 2 mesos (5541)	10
<i>Voltor (Aegypius monachus)</i>	15 anys i 1 mes (5515)	289
<i>Gall faver (Porphyrio porphyrio)</i>	13 anys i 6 mesos (4934)	0
<i>Gavina camagroga (Larus michahellis)</i>	11 anys i 11 mesos (4365)	1485
<i>Milana reial (Milvus milvus)</i>	10 anys i 5 mesos (3795)	57
<i>Collblau (Anas platyrhynchos)</i>	10 anys (3668)	31
<i>Xoriguer (Falco tinnunculus)</i>	6 anys i 9 mesos (2480)	3164
<i>Gavina fosca (Larus fuscus)</i>	6 anys i 5 mesos (2342)	2932
<i>Falcó vesper (Pernis apivorus)</i>	6 anys i 1 mes (2235)	2204
<i>Falcó pelegrí (Falco peregrinus)</i>	5 anys i 1 mes (1866)	164
<i>Gavina d'hivern (Chroicocephalus ridibundus)</i>	3 anys i 9 mesos (1382)	2834
<i>Ànnera blanca (Tadorna tadorna)</i>	3 anys i 6 mesos (1288)	337
<i>Àguila peixatera (Pandion haliaëtus)</i>	3 anys i 1 mes (1124)	1714
<i>Falcó mari (Falco eleonora)</i>	2 anys i 11 mesos (1086)	591
<i>Llambritja bec-llarg (Thalasseus sandvicensis)</i>	2 anys i 9 mesos (998)	2417
<i>Fotja banyuda (Fulica cristata)</i>	1 any i 10 mesos (693)	0
<i>Mussol reial (Asio otus)</i>	1 any i 6 mesos (559)	47
<i>Àguila coabarrada (Hieraëtus fasciatus)</i>	10 mesos (304)	56
<i>Cel·la rossa (Anas crecca)</i>	9 mesos (282)	727
<i>Arpella cendrosa (Circus pygargus)</i>	3 mesos i mig (112)	1300
<i>Gallineta d'aigua (Gallinula chloropus)</i>	3 mesos (91)	0
<i>Falcó torter (Accipiter nisus)</i>	2 mesos (56)	892
<i>Esparver (Hieraëtus pennatus)</i>	1 mes (34)	5

Gall faver, *Porphyrio porphyrio*

Arpella cendrosa, *Circus pygargus*

probablement, són més proclius a realitzar desplaçaments de més llarg abast ja que no han de travessar mar oberta i hi ha registres d'aus nascudes a Extremadura observades a França. Un voltor anellat a Moncaire, Escorca, es va trobar mort al terme de Quatretonda a la comarca de la Vall d'Albaida, a València.

Una altra espècie molt curiosa és el falcó marí que fins fa molts pocs anys la literatura assegurava que les aus migraven a Madagascar seguint la mar Mediterrània. Seguiments via satèl·lit d'aus dels Columbrets i sa Dragonera establiren sense cap mena de dubte que migren travessant el continent africà seguint una ruta més o manco directa des de les colònies de cria a Madagascar sobrevolant el Sàhara i els grans llacs africans plantant-se a la costa de Moçambic en poques setmanes. Curiosament, els adults i els joves migren per separat i l'única diferència entre les rutes de joves i adults és que els primers prenen una ruta menys directa i inverteixen més temps per a completar-la.

D'altra banda els darrers anys també s'ha constatat la presència de falcons marins al centre peninsular, concretament el valor de 591 Km correspon a una au anellada com a poll a l'illa eivissenca de Tagomago i es trobà exhausta a l'Ermita de los Llanos, al terme municipal d'Arenas de San Pedro al peu de la serra de Gredos, a la província d'Àvila.

L'àguila peixatera és un cas diferent. Les que crien aquí són sedentàries amb moviments dispersius que poden portar els juvenils per tota la conca de la Mediterrània i fins i tot al golf de Guinea. A l'hivern ingressen aus nòrdiques de Finlàndia, Noruega o Alemanya d'on és la recuperació més llunyana.

Els rapinyaires nocturns que crien habitualment a les Balears són sedentaris. L'espècie més longeva és l'òliba, amb un control de prop més de 16 anys d'una au de sa Dragonera. El mussol també és bastant longeu amb 15 anys i 2 mesos d'un exemplar anellat a Vallde-mossa.

De tots els grups tractats aquí els de les gavines és el més viatger amb molta diferència. Quan no es marquen les gavines camagrogues, i sols es descastaven, es pensava que eren sedentàries i passaven tot l'any a les Balears i sols feien petits desplaçaments a les colònies de cria. Però des que se'ls anella amb PVC s'ha comprovat que de les aus que crien o neixen aquí una part migren a través de la vall de l'Ebre i arriben fins al País Basc, Cantàbria, Astúries i Galícia per hivernar, mentre que una altra part es queda a Catalunya i al País Valencià. La gavina corsa és motiu de seguiment des de fa molts d'anys i ja es té prou informació dels seus moviments. Part de les aus balears passen l'hivern al sud de la península Ibèrica, bàsicament a Andalusia, però altres migren cap a l'Àfrica i arriben al Senegal. Les gavines d'hivern i les fosques fan el camí contrari, és a dir, crien al centre i nord d'Europa i passen l'hivern aquí. Les que venen de més lluny ho fan des de Finlàndia. En el cas de les llambrítges

sols tenim dades de la bec-llarg que hiverna a les Balears i hi ha un control d'una au trobada morta a cala Gamba que fou anellada a Suècia.

Encara que els anàtids són aus cinegètiques i solen donar moltes recuperacions, aquí no hi ha gran tradició de caça d'aquàtiques, ja que, afortunadament, la major part de les àrees humides que poden acollir ànneres i oques estan protegides. Sols tenim dades d'una cel·la rossa anellada al Salobrar i caçada a França i una ànnera blanca anellada com a poll la primera vegada que es constata la cria al Salobrar i que es caçà a l'Encanyissada, al delta de l'Ebre.

Ja per acabar, també s'han inclòs els ràllids encara que no disposem de moltes dades. En principi, les espècies més migradores serien les del gènere Porzana, però també els Rallus i les Gallinula tenen moviments dispersius. La dada més interessant de longevitat és un gall faver que s'anellà a l'Albufera de Mallorca el 1991 i va col·lidir amb un cotxe el 2005 i després es va alliberar amb bon estat. •

Òliba, *Tyto alba*.

Ànnera blanca, *Tadorna tadorna*.